

СТАНОВИЩЕ

**от д-р Владимира Стефанова Ангелова –
професор в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“
в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“,
по област на висше образование 1. Педагогически науки;
професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ...;
(Методика на ориентиране в околн свят)**

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 98 от 19.11.2024 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, за нуждите на катедра „Предучилищна педагогика“ към Педагогическия факултет, като единствен кандидат участва **гл. ас. д-р Биляна Младенова Калоферова** от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Представяне на процедурата

Със Заповед № РД-22-83 от 17.01.2025 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПУ по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на ориентиране в околн свят), обявен за нуждите на катедра „Предучилищна педагогика“ към Педагогическия факултет.

За участие в обявения конкурс е подал документи **единствен кандидат: гл. ас. д-р Биляна Младенова Калоферова** от ПУ „Паисий Хилендарски“.

На първото заседание, проведено на 23.01.2025 г., научното жури прие документите по конкурса. На това заседание бях определена за изготвяне на становище. При проучването и анализа на материалите установих, че няма процедурни нарушения.

Представеният от гл. ас. д-р Биляна Калоферова комплект документи и материали на хартиен и електронен носител е прецизно систематизиран и е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ. Тези документи и материали дават възможност за обективна и пълна оценка на кандидата в съответствие с нормативните документи.

Гл. ас. д-р Биляна Калоферова участва в конкурса за доцент с 11 научни труда: 1 монография; 1 книга, публикувана на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“; 5 статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация; 4 статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове. Тази научна продукция не е включена за придобиване на академичната длъжност „главен асистент“ и образователната и научна степен „доктор“.

Всички научни трудове са в профила на конкурса, отговарят на изискванията и се приемат за рецензиране.

Кратки биографични данни за кандидата

Гл. ас. д-р Биляна Младенова Калоферова получава ОКС „бакалавър“ през 2011 г. по специалността „Предучилищна и начална училищна педагогика“, квалификация *педагог, детски учител и начален учител*, в Педагогическия факултет (ПФ) на ПУ „Паисий Хилендарски“. През 2013 г се дипломира успешно по специалността „Иновационни технологии на предучилищното образование и начален етап на СОУ“ и получава ОКС „магистър“. През 2019 г. придобива образователната и научна степен (ОНС) „доктор“ на тема „Педагогически модел за ориентиране в здравословна и социална среда на 6-7-годишните деца, базиран на ключови компетенции“. В периода от 2011 г. до 2018 г. е учител в детска градина и хоноруван преподавател в ПФ на ПУ. От 2018 г. до сега работи в ПФ на ПУ, катедра „Предучилищна педагогика“. Заема последователно академичните длъжности: асистент и главен асистент

Основните дейности и отговорности на гл. ас. д-р Биляна Калоферова са: преподавателска, научноизследователска и административна дейност.

Някои от заеманите от нея административните длъжности са:

- член на факултетския съвет на Педагогическия факултет, ПУ „Паисий Хилендарски“;
- координатор на специалности от ОКС „бакалавър“: „Предучилищна педагогика“, редовно обучение, и „Предучилищна и начална училищна педагогика“, задочно обучение, Педагогически факултет, ПУ „Паисий Хилендарски“.

Следва да се отбележи активното участие на гл. ас. д-р Биляна Калоферова в комисии за:

- подготовка на документи за акредитация на бакалавърски и магистърски специалности по професионално направление 1.2. Педагогика;

- вътрешен и външен одит на катедра „Предучилищна педагогика“;
- управление на качеството на образователния продукт;
- проверка на говорните и комуникативни способности на кандидат-студенти.

Основните научните интереси на кандидата са в областта на *Методиката на ориентиране в околния свят*. Професионалната ѝ компетентност и квалификация са в съответствие с профила на обявения конкурс за доцент.

Лични впечатления

Познавам гл. ас. д-р Биляна Калоферова като преподавател, следващ и създаващ съвременните тенденции в образованието. Като учен тя винаги се придържа към високи научни критерии.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Университетската учебно-преподавателска дейност на гл. ас. д-р Биляна Калоферова е над 10 години. Преподавателската ѝ ангажираност е в областта на методиката на ориентиране в околния свят. Преподаваните от нея учебни дисциплини на студенти в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ са от различни категории: задължителни, избираеми и факултативни. Разработила е редица учебни програми на преподаваните от нея учебни дисциплини

Работата на гл. ас. д-р Биляна Калоферова със студенти е разнообразна. Редовно провежда консултации с тях по въпроси, свързани с теоретичното и практическото им обучение. Поздравление заслужава дейността ѝ като научен ръководител на студенти за участието им в студентски научни форуми. Под нейно ръководство успешно са защитени 6 дипломни работи на студенти от ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“.

Оценката за учебно-преподавателската дейност на гл. ас. д-р Биляна Калоферова е висока. В преподавателската си работа тя прилага най-новите постижения на информационните и комуникационни технологии и използва съвременни методи и технически средства за преподаване.

Оценка на научно-изследователската дейност на кандидата

Научните разработки в академичното развитие на гл. ас. д-р Биляна Калоферова са 26. От тях 8 броя са свързани с дисертационното изследване за присъждане на ОНС „доктор“, а 7 броя са използвани в конкурса за главен асистент.

В настоящия конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ са включени 11 публикации, които не участват при получаването на ОНС „доктор“ и при придобиването на академичната длъжност „главен асистент“.

Представената научна продукция на гл. ас. д-р Биляна Калоферова е по тематиката на конкурса. Научните трудове третираат актуални проблеми на методиката на ориентиране в околния свят.

Научните приноси на публикациите ще анализирам и оценя според изследванията и разработките, номерирани от 1. до 11. в списъка, предложен от кандидата.

С висока теоретико-приложна стойност е самостоятелната монография [1], чиято структура е изградена професионално. Безспорна е актуалността и значимостта на разработката за съвременното образование. В *увода* компетентно е мотивиран изборът на темата и нейната актуалност. Коректно са формулирани целта, обектът, предметът и задачите на изследването. В *първа глава* задълбочено са анализирани научни трудове, касаещи изследвания от автора проблем. Представя се активната детска познавателна позиция, отчетена в нормативните и стратегически документи. Във *втора глава* компетентно е анализирана методическата литература, отнасяща се за проектното обучение. С необходимата прецизност са изяснени ключовите понятия и измерения на „проектно базирано“, „проектно ориентирано“ и „проблемно базирано“ обучение. Анализирани са и типове проекти. В *трета глава* е представен проектно ориентираният модел за здравно образование, базиран на интегративни връзки и ключови компетентности. Изяснена е същността на проектната дейност. С вещина е представено интегрирането в проекта на т.нар. преносими (меки) умения за критично мислене и креативността, сътрудничеството и комуникацията. В *четвърта глава* са разработени иновативните характеристики на проектно ориентирания модел за здравно образование. Професионално са представени проекти по области на компетентност от здравното образование. Въз основа на цялостното теоретико-експериментално изследването са формулирани изводи.

Книгата [2], публикувана на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, също е професионално написана. В *първа глава* компетентно са изследвани и анализирани съвременни, холистични представи и дефиниции на понятието „здраве“. Във *втора глава* се обсъжда нормативната база, отнасяща се за ориентирането на 6-7-годишното дете в здравословна и социална среда. В *трета глава* са изяснени с необходимата прецизност същността и целите на здравното образование в предучилищна възраст. В *четвърта глава* са изяснени целта, задачите и организацията на изследването. В

пета глава са представени параметрите на образователния модел за ориентиране в здравословна и социална среда. В шеста глава са анализирани резултатите от изследването и компетентно е изяснена релацията между тематичните области със здравна насоченост и ключови компетентности на 6-7-годишното дете.

Заслужава да се отбележи, че научните статии [3; 4; 5; 6; 7] са публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация. Ще представя теоретико-приложните им научни приноси.

В публикацията [3] е представено изследването на автора, отнасящо се за ателието, като форма за педагогическо взаимодействие. Компетентно е анализирана активността на детето от предучилищна възраст в условията на ателието. Разработени са етапите на педагогическото взаимодействие в примерен технологичен модел за развитие на ателието в предучилищна възраст. Теоретичното изложение умело се допълва с проекти на ателиета за ориентиране на детето от предучилищна възраст в здравословна и социална среда.

В статията [4] е представено проучването на същността на дигиталната компетентност и е анализирана гамата от технологии и медии в контекста на образователно направление „Околен свят“. Задълбочено е изследвана дигиталната компетентност, съчетаваща ключови компетентности в следните области: информационна и медийна грамотност, комуникация и сътрудничество, дигитално съдържание, безопасност и разрешаване на проблеми.

В [5] е представено изследването на автора, отнасящо се за споделената отговорност между родители и учители в изграждането на „картината за света“. Изведена е същностната характеристика на процеса за устойчиво развитие на детето от предучилищна възраст в контекста на българската образователна политика и проекцията му в образователно направление „Околен свят“. Изследвано е съдържанието (нормативно и социално-педагогическо) на термините *споделена отговорност* и *отговорно родителство*. Представени са разнообразни форми за комуникация и сътрудничество между родители и педагози.

Стратегии за управление и организация на образователната среда при ориентиране на детето от предучилищна възраст в околния свят са разработени в публикацията [6]. Представени са педагогическите проекции на образователната среда и нейната трансформация така, че тя да бъде безопасна, подкрепяща, приобщаваща и интерактивна. Изведена е същността на откривателството при ориентиране на детето в околния свят. Очертано е видовото разнообразие на кътовете по интереси, в които детето от предучилищна възраст участва в своеобразна изследователска дейност.

Развитието на природонаучни компетенции на 6-7-годишното дете посредством цифрова фотография е разработено в [7]. Изследвани са природонаучните компетенции в стратегически и нормативни документи. Представени са проучвания на проявите на природонаучни компетенции чрез цифровата фотография. Открити са съдържателните параметри на тези компетенции на децата от предучилищна възраст при ориентиране в околния свят. Фотографията се разглежда не само като техника за визуализиране, но и като субективно значима активност за детето при ориентирането му в природата.

Научните статии [8; 9; 10; 11] са публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове. Ще представя основните им теоретико-приложни научни приноси.

В [8] са анализирани стратегически и нормативни документи, свързани с изясняване на същността на уменията за устойчиво развитие и здравословен начин на живот. Авторът изследва проявата на умения за устойчиво развитие и здравословен начин на живот на 6-7-годишното дете в кътове по интереси.

В [9] са изследвани интегративните връзки между области на компетентност от здравно образование и изкуството в рамките на проектните дейности в предучилищна възраст. Изведени са същностни характеристики и етапи при технологичното развитие на проекта в предучилищна възраст. Представен е професионално изграденият от автора технологичен модел на проект от здравно образование. Представени са изследваните нагласи на педагогическите специалисти относно проекта и интегративните връзки между областите на компетентност от здравно образование и изкуство.

Изследваните рефлексивни прояви на 6-7-годишното дете в условията на проектно взаимодействие са представени в [10]. Посредством авторски проект на тема: *Как да превърна боклука в съкровище?* се проследява готовността на детето в четвърта група да прогнозира и контролира алгоритъма за постигане на определена цел. Анализирани са резултатите от проведеното изследване.

В [11] са представени изследвания за ключовите компетенции и проявите им при ориентиране на детето от предучилищна възраст в околния свят. Открити са конструктите на компетентността. Акцентира се върху съотношението на конструктите, при което се появяват субективните критерии за ефективността на собствените действия на детето. Представени са изисквания към технологията на ориентиране в околния свят, чрез която се предоставя възможност за развитие на компетентностите.

Съдържанието и развитите идеи в предложените научни трудове може да се групират, според предложението на автора, в следните тематични области:

1. Изследвания и разработки, свързани с образование за здраве и приложението му при ориентиране на детето от предучилищна възраст в околния свят.
2. Изследвания и разработки, свързани с компетентностния подход и ключовите компетенции при ориентиране на детето в устойчив и здравословен начин на живот.
3. Изследвания и разработки, свързани с проектно ориентираната технология и приложението ѝ в предучилищна възраст.
4. Изследвания и разработки, свързани с приложението на ателието, като допълнителна форма на педагогическо взаимодействие при ориентиране на детето в здравословна и социална среда.

Анализът на научно-изследователската дейност на гл. ас. д-р Биляна Калоферова показва, че тя е изключително стойностна.

В комплекта от документи за конкурса е приложена самооценка на гл. ас. д-р Биляна Калоферова за научните ѝ приноси. Определено считам, че тя обективно отразява действителните приноси на автора, съдържащи се в трудовете.

Документално е доказано участието на гл. ас. д-р Биляна Калоферова в научноизследователския проект *Интердисциплинарно обучение чрез изкуства, спорт и дигитални технологии*.

Оценка на личния принос на кандидата

Представената характеристика и положителната ми оценка за качеството на депозираните материали от гл. ас. д-р Биляна Калоферова за участие в настоящия конкурс показва, че са налице безспорни индикации за сериозен ***научен и приложен принос*** в областта на методиката на ориентиране в околния свят.

Без съмнение, представената научна продукция е ***лично дело на автора***.

Въз основа на анализа на представените научни трудове на гл. ас. д-р Биляна Калоферова констатирам, че ***няма плагиатство***.

За значимостта на научната продукция на гл. ас. д-р Биляна Калоферова може да се съди и по многобройните документално удостоверени ***цитирания***, което означава, че нейните трудове са известни сред научната колегия.

От Справка № 7.1. от списъка с документи се вижда, че гл. ас. д-р Биляна Калоферова не само изпълнява, но и надвишава минималните национални ***изисквания*** към научната дейност за заемане на академичната длъжност „доцент“, съгласно Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България. А от Справка № 7.2. от списъка с документи се вижда, че кандидатът преизпълнява и допълнителните изисквания на Педагогическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“.

3. Критични забележки и препоръки

Нямам критични забележки и препоръки.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Биляна Калоферова, отговарят напълно на изискванията на *Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ)*, *Правилника за прилагане на ЗРАСРБ* и *Правилника за развитие на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски“* за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Кандидатът в конкурса е представил висококачествени научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“, и тези, участващи в конкурса за заемане на академичната длъжност „главен асистент“. В публикациите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили национално и международно признание. Теоретичните разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната дейност. Научната и преподавателската квалификация на гл. ас. д-р Биляна Калоферова е несъмнена.

Постигнатите от гл. ас. д-р Биляна Калоферова високи резултати в учебно-преподавателската и научно-изследователската дейност напълно съответстват на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Изрично ще отбележа, че кандидатът в конкурса изпълнява минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“, както и допълнителните изисквания на Педагогическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове и след анализа на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам заслужена висока оценка и своето **положително заключение** и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Педагогическия факултет за избор на гл. ас. д-р Биляна Младенова Калоферова на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на ориентиране в околната среда).

09.03. 2025 г.

Изготвил становището:

проф. д-р **Владимира Ангелова**